

lélektani értelemben minél inkább megközelíthessék a valóságos élet dramaturgiáját és az ott tapasztalható jelenlétet. Ákli Krisztián elmondta, hogy az először Csurgón látható előadás hatvan százaléka improvizáció. És valószínű, hogy nemcsak a *Születésnap* természetes közvetlensége, de meglepetései is abból következnek, hogy ennek az improvizációs alkotófolyamatnak a részeként az egyes szereplők a próbák során csak saját motivációikkal voltak tisztában a jelenetek kitalálásakor: a többiekével nem. Bár nem azonos hőszöveget követ-hetünk végig, az egyes jeleneteket összeköti a születésnap buli visszatérő alaphelyzetének struktúrája. Nem utolsósorban pedig ebben az előadásban találkoztunk Domján Zsuzsával, akiről még egészen biztosan fo-gunk hallani a jövőben.

Önmagában tehát a jelenetfüzér mint szerkezet természetesen nem gátolja, hogy különleges és formabontó előadások szülessenek. Tízből kilenc hasonló szerkezetű előadás azonban egyfajta figyelmeztetés is lehet; és talán érdemes is jövőre annak tudatában kezdeni a munkát, hogy a Pécsen mostanra kialakult diákszínház „módszertan” formai innovációra, új utak keresésére és a sémákból való kilépésre tett kísérletre buzdít. A je-lenlegi sémákból persze egyaránt kimozdulást jelenthetne a Perényi Balázs hiányolta történetmesélés irányá-ba való elmozdulás, ahogyan a párbeszéd jeleneteket imitáló dramatikus színháztól végleg elforduló doku-mentumszínház felé való ellépés is. Utóbbi azért is érdekes volna, mivel jelenleg a diákszínház egyik leg-nagyobb előnye a színészekkel dolgozó közsínházakkal szemben, hogy per definitionem civilekkel, ráadásul egy mindenki számára izgalmas titkokat hordozó korosztállyal foglalkozik.

Arany minősítést kapott a PHSZ-Berze Színház *Születésnap*, a Müszi 12. c. *Exit* és a Müszi 11. c. *Jött egy busz* című előadása. **Ezüst minősítést** is három csoport kapott: a Cserejános *Szenyves*, a Deák *Ne a ci-pődet nézd!* és a DuhajKodály *A bolondok hajója* című előadása.

Észak-alföldi Regionális Diákszínház Találkozó

Debrecen, 2018. március 29-30.

Fekete Anikó

Korán reggel indulás. 05:53-kor már a vonaton, 08:31-kor már Debrecenben. Bori Viktor zsűritársammal (a KÁVA Kulturális Műhely színész-drámatanára) zötykölődtünk Budapesttől egészen az észak-alföldi régióig. Aznap 9-től másnap délután 4-ig valami nagyon izgalmas színházi kavalkádban volt részünk.

Csütörtökön az Ady Endre Gimnázium látta vendégül a fesztivál résztvevőit Várhalmi Ilona (Cila mama) ve-zetésével, aki az ottani igazgatóhelyettes, és egyben a drámatagozat vezetőjének szerepét tölti be. Pénteken pedig a Páholy Ifjúsági Színház adta játékterét a diákszínházaknak Végh Veronika irányításával, aki egyben a színház vezetője is.

Értékes előadásoknak, merész vállalkozásoknak és bravúros összjátékoknak lehettünk szem- és fültanúi. Klasszikus szövegektől kezdve a kortársakig bezárólag, az improvizációkból szerkesztett játéktól szinte min-dent felsorakoztattak az előadók. Az igazi értékét a fesztiválnak a diákok frissessége és ötletessége adta.

Heilbronni Katica avagy a tűzpróba

A fesztivál Tóth Szabó Soma rendezésével indult. Az Adyák 11-KIMI 8 csapat a műből egy felvonást vá-lasztva igyekezett alapos munkát végezni. A statikus játék kihívást jelentett a színházaknak, így jobban tud-tak érvényesülni a prózai részek. Kiválóan megszólaltatott monológokat hallhattunk, pást térszervezést lát-hattunk.

Harry Potter Casting

Beavatott Casting

Mészáros Ibolya és Rózsa László 2017 szeptemberétől kezdték drámatanári munkájukat az Ady Endre Gim-náziumban. Az Adyák 9-KIMI 5 osztály két előadása tulajdonképpen igazi vizsgamunkának tekinthető: drá-más gyakorlatok jól szerkesztett sorát láthattuk. Az egyik csoport a *Harry Potter*, míg a másik csoport a *Be-avatott* nyomán dolgozott fél évig. Kirobbanó energiákkal működtek együtt a játszóknak a színpadon. Leke-sedésük az improvizáció során sem hagyott alább, s olyan koncentráltan, fegyelmetten mozogtak együtt, hogy azt sokak megirigyelhetnék. Mind a folyamatban lévő pedagógiai, mind a színházi stúdium nyomon követhető munkájukon.

János vitéz

A fesztivál egyik legszínesebb előadása volt az Adyák 12-KIMI 9 előadása. A legendás Leszkovszki Albin-

féle *János vitéz* is előkerült a szakmai beszélgetés során. Noha nyilvánvaló, hogy a két előadás nem megformáltságában, annál inkább szellemiségében egyezik. Az a diákos frissesség, ötletesség, egyszerűség, mellyel színpadra alkalmazták a művet, azt eredményezte, hogy a nézőtérén sírva nevtünk. A pátosz és a humor folyamatos keveredése olyan ízt adott az előadásnak, mely folyamatos meglepetéssel töltött el bennünket. A zene és a tánc nemcsak szerves részét képezték a produkciónak, de dramaturgiájában is meghatározónak bizonyultak. Oláh Enikő, Kanyó Kata, Mechle Christian ennek a kiváló diákelőadásnak a rendezői.

Lucifer

Az újabb diákrendezést Kovács Judit által láthattuk, aki a törökszentmiklósi vendégcsoport előadását írta és színpadra alkalmazta. Ebben az igazán zsúfolt térben a játszó nagy gondot fordítottak a jelmezek használatára, különösképpen a három ember nagyságú igazi lúdtollból készült angyalszárnyra. Az előadást a *Lucifer* című filmsorozat ihlette.

A rovarok életéből

Bolla Bence 10. osztályos tanuló első rendezését láthattuk a fesztiválon. Az Adyák 10-KIMI 7 osztály egy része nagy gondot fordított arra, hogy az iskolában található tárgyakból (akasztó, fogas, létra, tükör stb.) nagyon különleges teret varázsoljon, mely esetenként gátolja, máskor nagyszerűen segíti a darabban megjelenő furcsa rovarok világát. Az előadás egyik kiemelt mondata: „*Az ember mindent elkövet, hogy fennmaradjon a neve...*” Végül ebben a párhuzamban kiderül, hogy a felvázolt állati világ csöppet sem különbözik az emberi világtól.

Shakespeare-boys

Virtuóz közösségi játékban vehettünk részt az Adyák 10-KIMI 7 csapat négy fiú játszója által, Lakó Zsigmond rendezésében. Shakespeare tizenhat drámájából szemezgetve csöppet sem egyértelmű szövegszövegben kerültek egymás mellé a sorok. Izgalmas szellemi tevékenységet jelent nyomon követni, amikor egy jeleneten belül *III. Richárd*, *Rómeó és Júlia* és az *Ahogy tetszik* mondatai hangzanak el. Az alkotók elmondása szerint őket is izgalommal töltötte el a felkészülési folyamat. Igazi Shakespeare korabeli hagyományként tekinthetünk a nők nélküli színpadra, ahol a reneszánsz jellegű zene felcsendül, és még a könyv is muzsikál, ha arról van szó, de a dob, ha kell, söröskorsóvá válik. Nem győzzük figyelni, mi lesz a következő meglepetően ötletes pillanat.

A lázadásra nem gondolnak ők

Kiss Diána 11. osztályos tanuló négy társával merészen, egyben éretten fogalmaz színpadra társadalmi problémát, mely a mai eredménytelen oktatásunkra világít rá. A játszó által használt zsúfolt térben nincs mód a változtatásra, inkább további nyomasztás generálódik benne. A szakmai beszélgetés során kiderült, hogy a diákok tökéletesen tisztában vannak azzal a súlyos ténnyel, amit a színpadra helyeztek, sőt, ezt a formáját választják a felszólításnak, tehát a színház mint tett aposztrofálódik bennük.

Rettentő görög vitéz

A 10. osztály lelkesen képviselte magát a regionális találkozón, hiszen több előadásban is láthattuk őket. Jelen esetben Vranycz Artúr dolgozott velük, aki Zalán Tibor szövegét hívta segítségül. A szerző által rimkekbe foglalt szöveg nem kínálja fel az esetleges improvizációt, ám nagy mértékben épít a játékos figyelemre, éberségre. A fakteretek ötletes felhasználása pedig színesítette az összjátékot.

Júlia

Csáki Benedek középiskolás elmondása alapján társaival mindenképpen prózai előadást szerettek volna létrehozni, hiszen eddig inkább zenés darabokban próbálták ki magukat. Egy nap gondolt egyet és eszébe jutott a *Rómeó és Júlia*. Nádasdy Ádám fordításában és a saját szöveggondozásuk következtében nagyon érdekes, patetikus, máskor hétköznapi nyelven szólal meg a jól ismert történet, némi változtatással. Ahogy a címben szerepel, a hangsúly végül nem két emberre helyeződik.

Ágnes

Izsó Angelika monodramát rendezett végzős színjátszójának. Az Arany János által írt *Ágnes asszony* témáját tekintve volt meghatározó. Inkább annak háttere lehetett érdekes számukra. Hirtelen ott ült előttünk egy lány, aki elkezdte mesélni az életét. Megtuttuk, hogy vált Ágikából Ágnessé, milyen még Arany által sem megírt előzményekből táplálkozik az ő élete. Katona Ninetta játéka letisztult, egyszerű közlésekre hagyatkozik. Esetenként zavarba ejtően őszinte.

A merénylet

Deczki Klára abszurdja az egész nézőteret sokkolta. Furcsa értetlenséggel indult az előadás, ám Erdős Virág jelenetei rövid időn belül szárnyra kaptak, kicsattanó kacagás indul el a nézőtérén. A humor nagyszerű hasz-

nálata olyan ízt hordozott magában, melyre nem lehetett nem figyelni. Ez volt az egyik olyan előadás, melyben a játszóí összehang kimagaslónak bizonyult.

Házasulandók

Nánási Brigitta igazi vásári komédiát vitt színre energikus játszóival. Előadásában az agressziót a finomság váltja és fordítva. Műfaji sajátosságként megjelenik a nagyított játéktílus.

A találkozón arany minősítést kapott a *János vitéz* és a *Shakespeare boys*, ezüstöt *A merénylet*, *A lázadásra nem gondolnak ők*, *A rovarok életéből* és az *Ágnes* című előadás, bronzot a *Harry Potter Casting*, *Beavatott Casting*, *A heilbronni Katica avagy a tűzpróba*, a *Rettentő görög vitéz*, a *Júlia* és a *Házasulandók*.

(Helyhiány miatt nem közöljük a zsűri által kiadott sok csoportos és egyéni különdíj jegyzékét. *A szerk.*)

Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó

és Országos Színjáték-Színháztörténeti Minősítő Verseny

Nyíregyháza, április 6-8.

Jászay Tamás

Ritkán esik szó erről diákszínjátszók kapcsán, most mégis megengedem magamnak a luxust, hogy vázlatos történeti kontextusba helyezzem idei nyíregyházi tapasztalataimat. Hogy ide mindig érdemes jönni, azt vagy egy évtizede pontosan tudom, de ennek a ténynek a regisztrálásánál sokkal izgalmasabb látni a látványos fejlődést. Nem vagyok olyan zsűritag, aki önnön ötleteit és vízióit akarja viszontlátni a színpadon, de a saját és a mindenkor zsűri pozíciójára, meg felelősségére nézvést is elgondolkodtató, hogy itt a pedagógusok komolyan veszik, átgondolják a meglátásainkat, gyakran megfogadják a tanácsainkat, sőt akár hetekkel a fesztivál után is levélben vagy telefonon tisztázunk néhány részletet a látottakkal és elhangzottakkal kapcsolatban. Ja, hogy ez lenne a normális? Hát persze, de mindannyian ugyanabban az országban élünk, szóval ki-ki értse jól, miért emelem most ezt ki.

Öröm látni, hogy sok év megfeszített munkája után idén négy nagyszerű tanárnő körül komoly, érett csapatok álltak fel (a három nap alatt látott tizennégy előadásból kilencet ők jegyeznek!). Ez nem jelenti persze, hogy az eddigi munka valamifajta bemelegítés lett volna a nagy attrakcióhoz, épp ellenkezőleg! Azért is szeretek ide járni, mert a pedagógusok építkeznek, és egyre pontosabban mérik be, mit szeretnének és mire képesek a diákjaik.

Néhány random megjegyzés az előadások tételes bemutatása előtt. Évről évre egyre izgalmasabb drámai alapanyagokkal dolgoznak az alkotók. Nem elégednek meg az első körös ötletekkel, jól érzékelhetően nyomoznak a megfelelő materiák után, mindeközben pedig sosem önmegevalósításban, hanem mindig csoportban és játszóban gondolkodnak. A színjátszás önismeretre tanít, meg persze a közösségben való létezésre is: a folyamatos tréningnek köszönhetően az itteni diákok ma már nagy ívű, komoly szakmai felkészültséget követelő drámákkal is megbirkóznak, legtöbbször győztesen kikerülve a megmérettetésből. A diákszínjátszás örök dilemmáját, hogy ti. a színházhoz vagy a pedagógiához áll-e közelebb a végeredmény, elegánsan döntik el ezek a nem ritkán komoly színházi apparátust mozgató, tiszta gondolatiséggel építkező, kivétel nélkül minden esetben a gyereket és az ő útját fókuszba emelő alkotások.

A nyíregyházi (és korábban: nagykállói) regionális találkozóknak az is jó, hogy olyan mennyiségű programmal készülnek a vendéglátók, amit befogadni, felfogni is valódi kihívás. A fő-főszerző Demarcsek Zsuzsa idén tovább emelte a tétet, amikor az előadások mellé egy országos(!) színháztörténeti versenyt is hirdetett (az ennek keretében itt vendégeskedő egy-egy pécsi, kecskeméti és budapesti csapat előadást is hozott mutatóba). Emellett a szervezők játékosan ösztönözték a csapatokat, hogy ne csupán lássák, hanem valóban átgondolják, megértsék a többi előadást, sőt reflektáljanak is azokra. Bár e beszámolónak nem tárgya, de maradjon nyoma, hogy az előadások másik csapat által történő visszajátszása (ami a paródiától az asszociatív megközelítésen át a rekonstrukcióig nagyon széles skálán mozgott, olykor markánsabb eredményt hozva, mint amilyen az eredeti volt...), továbbá a mindegyik előadáshoz kapcsolt, „talált” anyagokból történő poszterkészítés remek ötletnek bizonyult. Egyfelől a kreatív megoldások a közösséget összekovácsoló erővé váltak, másfelől az egytől egyig jó „megoldások” értő, érzékeny figyelemről tanúskodtak.

Kezdjük az észak-alföldi műhely lelkének és első számú koordinátorának, Demarcsek Zsuzsának a munkáival. A nagykállói Alacarte Színkör *Én vagyok AZ!* című etűdsorozata témakezelésében egyszerre elemelt és konkrét, elsődlegesen a mozgás nyelvén fogalmazó előadás a diákokat érintő-érdeklő problémákról. Lidér-